

وزارت تحصیلات عالی جمهوری اسلامی افغانستان

ریاست محصلان خصوصی

مؤسسه تحصیلات عالی ازهر

ریاست مؤسسه

پالیسی اصول اخلاقی

فصل اول

مقدمه

گسترش ارزش های حاکم بر رفتار علمی و حرفه ای، در همه سطوح دانشگاهی، می تواند موجب افزایش التزام اجتماعی استادان، کارکنان اداری، خدماتی و دانش جویان شود و اعتماد بیشتر جامعه نسبت به مؤسسه و ارتباطات علمی و فعالیت های تحصیلی مساعد گردد. در مراکز آموزش عالی می توان در کنار آموزش های علمی و فنی، تکنیک ها و مهارت های اخلاق حرفه ای را نیز در برنامه های آموزشی گنجانید و بهترین راه برای انتخاب این مهم، تبلور این ارزش ها در رفتار و گفتار اعضای هیأت علمی، اداری و محصلان مؤسسه است. زیرا قشر جوان با دیدن این خصوصیات مطلوب ارزشی و رعایت آن ها از سوی استادان، کادر اداری و هم قطاران خود تشویق به یادگیری و هم کاری می شوند و در نهایت این ارزش ها در وجود ایشان ریشه می تند. پای بندی به مسؤلیت های اخلاقی، در همه مشاغل، منوط به شناخت دقیق و متمایز حقوق طبیعی افراد و عناصر محیط است. ممیز اخلاقی، در سازمان ها، به ویژه در مؤسسه های آموزشی و پژوهشی و فرآیند تولید علم، نیز محتاج مطالعه چنین نظام مندی است. اخلاق سازی یک نهاد در گرو تغییر نگرش، افزایش دانش و مهارت مواجهه روش مند و اثر بخش با معضلات اخلاقی در نهاد است. درونی شدن ارزش های فرهنگی یک کشور می تواند راه گشای ایجاد علاقه در استادان، کارمند و دانش جو شود و رعایت اصول اخلاقی حرفه ای را جز ارزش های پذیرفتنی از سوی آنان در آورد.

معرفی اخلاق حرفه ای

اخلاق حرفه ای، مجموعه ای از مقرراتی است که عمل اخلاقی را برای آن نهاد مشخص و خاص تعریف می کند و چارچوبی برای عمل و قضاوت اخلاقی یا غیر اخلاقی هر نهاد محسوب می شود.

مسؤلیت اخلاقی فرد در زنده گی شغلی و محیط کاری، مناسبات جدیدی را به میان می آورد بقای امر تدریس در دانشگاه ها، علاوه بر تخصص علمی در رشته های مورد نظر، به نحوه رفتار حرفه ای و شخصی اساتید، دانش جویان و کارمندان بستگی دارد. اخلاق حرفه ای رابطه مستقیم با مسؤلیت پذیری دارد و هر عنصر که با انسانیت انسان مرتبط باشد، از ارزش های اخلاقی در نهاد محسوب می شود. احساس مسؤلیت، حس پاسخ گویی، انتقاد پذیری، شفافیت، انصاف در قضاوت، پرهیز از جانب داری، امانت

داری، احترام به قضاوت دیگران، صداقت حرفه‌ی، هنجار‌گرایی و... از مؤلفه‌های اخلاقی حرفه‌ی علمی است، هر کسی که به کاری مشغول است، با سه حوزه اخلاقی مرتبط است: اخلاق شخصی، اخلاق شغلی و اخلاق آکادمیک.

اخلاق مسلکی می‌تواند یک عامل بازدارنده قوی باشد. رعایت اخلاق مسلکی ضمن آن که بر کارکرد علم تأثیرات مثبتی دارد، اعتماد را نسبت به علم و اصحاب علمی نیز افزایش می‌دهد و فراتر از آن، اخلاق را برای کارکرد علم و توسعه نهادینه می‌سازد، ارزش‌ای چون اخلاق، و آکنش‌گر در معادلات کیمیایی عمل می‌نماید و سبب می‌شود تا فرایند دانش‌اندوزی و به دست آوردن مهارت لازم، تحت تأثیر این عوامل، در مدتی کوتاه به نتیجه‌ی برسد.

در نتیجه باید منطق محیطی و ساختاری فهمیده شود و بسترهای تعاملی برای دست به کار شدن خود دانشگاه‌ها و انجمن‌های علمی و تخصصی و نهاد‌های مسلکی فراهم گردد. چرا که توسعه اخلاقی مسلکی، نه با پندها و اندرزها و فرهنگ‌سازی بیرونی به صورت انتشار درون‌زا میسر می‌شود. پالیسی‌های اخلاقی در این زمینه‌ها مطمع نظر است. هنجارهای الزامی و اخلاقی طیف‌های مختلف مؤسسه ذیلاً تنظیم و قابل رعایت می‌باشد.

فصل دوم

هنجار الزامی قابل‌الرعایه از جانب استادان، کارمندان، و مراجعین مؤسسه

هنجارهای عام همه شمول مؤسسه تحصیلات عالی از هر عبارتند از:

- رعایت قانون اساسی و تمام لوایح، مقررات و طرزالعمل‌های وزارت تحصیلات عالی و مؤسسه تحصیلات عالی از هر
- رعایت شئون شرعی از جمله حجاب و لباس‌های مناسب
- مسئولیت‌پذیری در قبال امور محوله.
- پرهیز از شوخی و طنزهای ناشایسته در صنف، اداره و محیط مؤسسه
- حفظ اسرار اداری، دانشجویان و کارمندان
- عدم استفاده از امکانات دانشگاهی برای امور شخصی
- رعایت سلسله‌مراتب اداری در انجام امور.
- رعایت نظم و انضباط کاری، و مسئولیت‌پذیری
- توجه به انتقادات و پیشنهادهای و تقویت روحیه انتقادپذیری

- استفاده بهینه از منابع و امکانات با رعایت اصل صرفه جویی
- دوری از مظاهر فساد نظیر توصیه، سفارش و یا اخذ هر گونه هدیه.
- رعایت اصل عدم تبعیض در تمام عرصه های کاری

فصل سوم

هنجار های اخلاقی لازم الرعایه از سوی اعضای کادر علمی

هنجار های اخلاقی که اعضای کادر علمی مؤسسه به صورت خاص مکلف به رعایت آن می باشند عبارتند از :

- فروتنی و پرهیز از تکبر نسبت به دانش جویان و هم کاران و احترام گذاشتن به آن ها . توجه به در خواست های قانونی دانش جویان و انجام آن در زمان کوتاه.
- متعادل بودن رفتار در صنف و داشتن انگیزه کافی برای تدریس.
- داشتن روحیه همکاری و مشارکت به آن ها با دانش جویان و جلب اعتماد آن ها .
- دوری از توبیخ و سرزنش دانش جویان
- توجه به آراستگی ظاهر و پوشش مناسب
- رعایت ادب و نزاکت در برابر دانش جویان و داشتن عدالت و انصاف در ارزشیابی و نمره دهی به آن ها
- انجام وظایف بر اساس عدل و انصاف.
- عدم تامین منافع مادی در قبال دادن نمره به دانش جویان .
- عدم استفاده از دانش جویان برای انجام امور شخصی.
- توجه به رشد تهذیب نفس و تعالی شخصیت در خود و دانش جویان.
- پرهیز از داشتن هرگونه روابط خصوصی نزدیک با دانش جویان.
- داشتن روحیه تحمل و سعه در صدر در برخورد با دانش جویان.
- احترام گذاشتن به قوانین آموزشی.
- جلب اعتماد دانش جویان و احترام به آن ها.
- صداقت در رفتار و گفتار و پرهیز از تهمت، غیبت، دروغ و شایعه پراکنی.
- کمک با سایر همکاران با رعایت حریم کاری متقابل.
- افزایش دانش و مهارت شغلی و ارتقای فرهنگ و رفتار.

- تشخیص نکات ضعیف و تلاش برای رفع و بهبود آن.
- رایحه نوآوری در جهت افزایش بهره وری تبیین و تبلیغ دستاورد ها در عرصه ملی و بین المللی

در نتیجه استادان در جهت ایفای مسئولیت های مسلکی خود:
 نباید بر اساس نژاد، رنگ، جنسیت، وضعیت تاها، ریشه های خانوادگی، قومی و شرایط معمولیت جسمی تبعیض قایل شود.
 نباید ابزار های اجبار استفاده کند و به دانش آموزان، همکاران، اولیاء و اعضای هیئت مدیره تعدی خاص بدهد و یا رفتاری خاص در مقابل آنان از خود بروز دهد.
 نباید رفتار های نادرست، ریا کارانه و دغل بازانه از او سر بزند و تصویرری غلط از وظایف مسلکی خود رایحه دهد.

نباید آگاهانه و تعمدا موضوعات درسی را پنهان یابه گونه بی دیگر جلوه دهد.
 نباید به دانش جویان خود به منظور کسب در آمد، تدریس خصوصی نماید. مگر اینکه این مسأله توسط شورای رهبری تأیید شود.

نباید از امتیازات نهاد در جهت گیری های سیاسی و یا فعالیت های حزبی بهره برداری کند.
 نباید از نهادی که در آن استخدام شده است، تصویر غلطی رایحه دهد و همواره محتاط باشد که بین دید گاه های شخصی و نهادی مرزی را قایل شود.

فصل چهارم

هنجار های اخلاقی لازم الرعایه از سوی کارکنان اداری

هنجار های اخلاقی که کارکنان اداری مؤسسه به صورت خاص مکلف به رعایت آن می باشند عبارتند از :

- تکریم ارباب رجوع راه نمایی به موقع و رایحه اطلاعات لازم به آنان و انجام امور آن ها در کوتاه ترین زمان ممکن و جلوگیری از سرگردانی آن ها.
- توجه به بهداشت روانی و سلامت جسمی با تأکید بر فعالیت های ورزشی.
- حفظ آرامش در محیط کار.
- درک صحیح اهداف حوزه کاری و تلاش در جهت تحقق آن.
- حضور به موقع در محل کار و رعایت وقت شناسی
- برخورد نیک، خوش رویی رفتار بسبت به ها کاران و مراجعان

- فراهم نمودن فضای مراودت به گونه‌ی‌ی که مراجعان به مسئولان و کارکنان اطمینان کامل داشته باشند.
- رعایت عدالت و انصاف و ارایهی خدمات بدون تبعیض (قومی، جنسی، خویشاوندی، مذهبی، خانواده‌گی و...) به مراجعان.
- توجه به صحبت‌ها و خواسته‌های مراجعان و حد اکثر تلاش در پاسخ‌گویی و ارایه خدمات به آن‌ها.
- ارایه اطلاعات لازم به هم‌کاران به منظور انجام خدمات بهینه و تسریع اجرای امور به نحوه مطلوب.
- انجام وظایف به صورت موثر و کارآمد هم‌راه با سرعت و منطبق با قوانین.
- زمان‌بندی فعالیت‌ها و انجام آن بر اساس زمان‌پیش‌بینی شده.
- انجام فعالیت‌ها بر اساس روش مستند و مشخص نه بر اساس سلیقه‌ی شخصی و کارکنان یا مدیران.
- پرهیز از شایعه‌سازی، تهمت، غیبت، خبرچینی و هر اقدامی که صمیمیت و اعتماد کارکنان را تضعیف کند.
- رازداری و خودداری از افشای استاد محرمانه و استفاده از پوشش متناسب با عرف و فرهنگ
- پرهیز از استعمال دخانیات به ویژه در محیط کار.
- استقرار تجهیزات و ممتلكات دانشگاه به صورت منظم به نحوی که در زمان مورد نظر به راحتی در دسترس باشند.
- صیانت داریی‌های نهاد و استفاده‌ی درست از آن‌ها فقط در ساحه کار.

فصل پنجم

هنجارهای اخلاقی لازم‌الرعایه از سوی محصلان

هنجارهای اخلاقی که محصلین مؤسسه به صورت خاص مکلف به رعایت آن می‌باشند عبارتند از:

- احترام و پابندی به اساسات و شعائر دین مقدس اسلام
- احترام به هیت رهبری، استادان، کارمندان و منسوبان ازهر.
- احترام به آزادی بیان با در نظر داشت معیارهای قبول شده.
- احترام متقابل با محصلان و برقراری روابط حسنه با هم‌صنفان.
- رعایت نظم و دسپلین در داخل پوهنتون و صنف‌های درسی.

- هم کاری با اداره در امر حفظ نظافت و پاک‌سازی صحن پوهنتون و صنف‌های درسی و نیز در زمینه‌ی تطبیق لوایح و مقررات .
- اجتناب از هر نوع اعمال منافی اخلاقی و کرامت انسانی .
- اجتناب از هر نوع فعایت‌های تخریب‌کارانه‌ی ضد بشری.
- اجتناب از استعمال هر نوع دخانیات و مواد مسکر.
- اجتناب از هر نوع تعصبات قومی، زبانی، مذهبی، منطقه‌یی، نژادی و...
- خودداری از پوشیدن لباس‌های نامناسب و مغایر فرهنگ اسلامی و ملی.
- خودداری از گشت و گذار بی‌جا و بی‌مورد در پوهنتون.
- خودداری از هر نوع فعالیت‌های سیاسی و گروهی در داخل پوهنتون.
- خودداری از هر نوع عمل زشت و خشونت‌زا که باعث بی‌نظمی، تشنج و خصومت گردد.
- حفاظت از وسایل، لوازم و سرسبزی دانشگاه .

این پالیسی در چهار فصل توسط ریاست مؤسسه ترتیب و بعد از تایید اکثریت اعضای شورای علمی قابل نشر و اجرا می‌باشد .